

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto
pply(at)pply.fi

30.1.2026

Oulun kaupunki
kirjaamo@ouka.fi

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen (PPLY) mielipide Pyyryväisen osayleiskaavan luonnoksesta, Asianumero: OUKA/11111/10.02.02/2023

PPLY on tutustunut Pyyryväisen osayleiskaavan luonnokseen. Kaava-alueelle sekä sen välittömään läheisyyteen sijoittuu Kalimeenojan erittäin tärkeä ekologinen käytävä, uhanalaisten lajien elinympäristöjä, Oulun yliopiston ekologian ja genetiikan tutkimusyksikön tiaistutkimusalue, joten PPLY kiinnittää mielipiteessään huomiota erityisesti näiden huomioimiseen kaavaa laadittaessa.

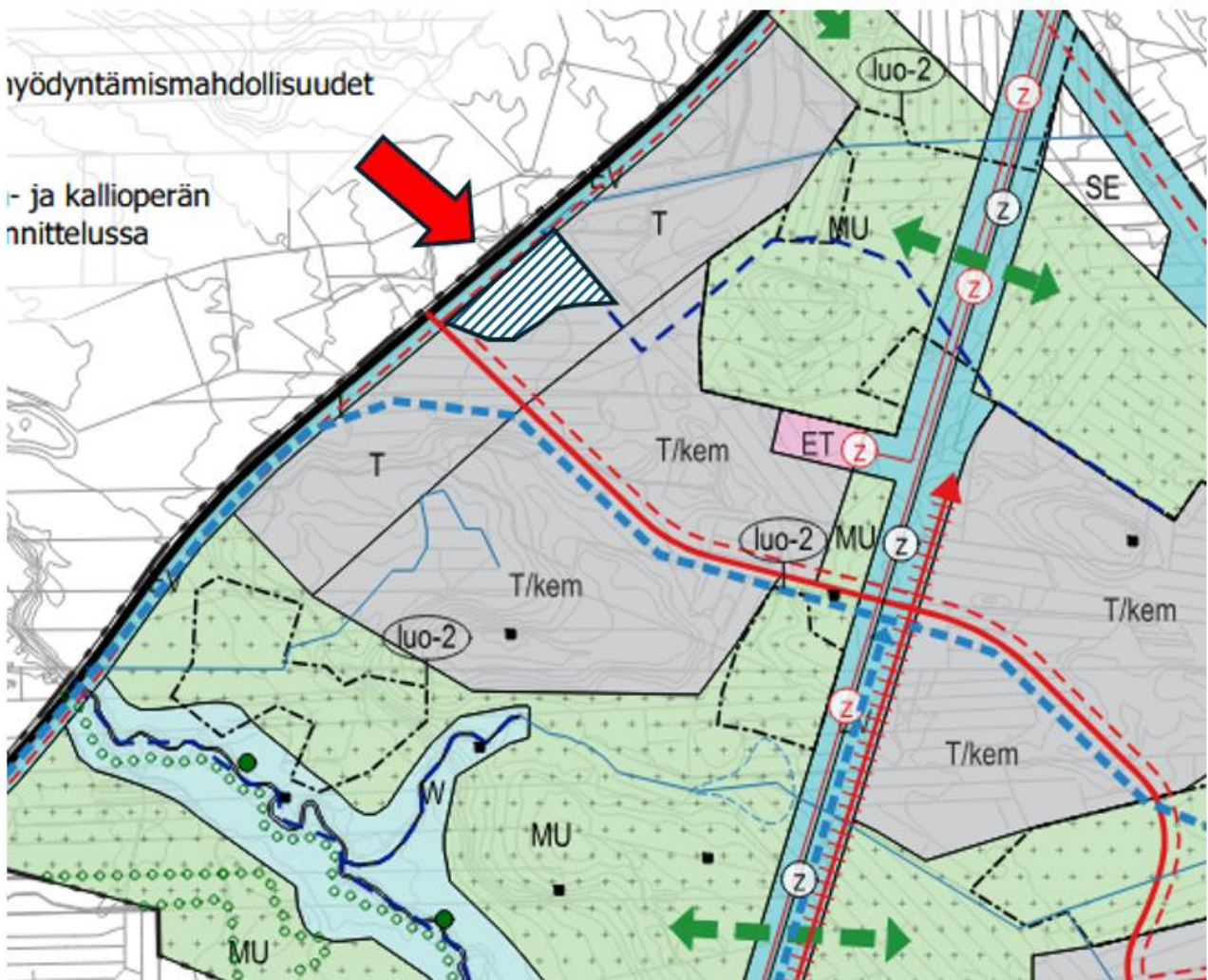
Kaavan tavoite turvata Kalimeenojan varren luontoarvot sekä kehittää jokilaakson viheryhteyksiä ja ulkoilureittejä on hyvä. PPLY painottaa, että kaava-alueella on myös muualla kuin Kalimeenojan läheisyydessä keskimääräisestä talousmetsästä poikkeavaa, vähemmän käsiteltyä ja arvokasta vanhempaa metsää. Yhä useampi laji on muuttunut uhanalaiseksi ja tämän vuoksi on erityisesti seurattava, miten rakentaminen kaava-alueen metsäisiin osiin vaikuttaa näihin lajeihin. Oulu ja Suomi ovat sitoutuneet luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja edistämisen tavoitteisiin. Kaavaa valmisteltaessa on tärkeä varmistaa, että se noudattaa 2022 valmistunutta LUMO-selvitystä ja Oulun kaupungin ympäristöohjelmaa.

Kaavan valmistelussa on ollut mukana Oulun yliopiston tiaistutkijoita. Heidän vaikutuksesta on kaavamerkinnöin saatu joitain vanhemman metsän alueita ainakin osin pelastettua ja Kalimeenojan vartta laajemminkin niin, että osalle jokivarren metsistä muodostetaan luonnonsuojelualue. Lisäksi kaavaluonnoksessa on omalla merkinnällä "osoitettu luonnon monimuotoisuuden kehittämisaalueita - metsätalousvaltaisia alueita, jotka ovat uhanalaisten metsälajien kannalta erityisen tärkeitä. Näillä alueilla tulee kiinnittää erityistä huomiota ekologisten yhteyksien vaalimiseen ja kehittämiseen sekä metsätalouden ja muun toiminnan vaikutuksiin metsäluonnon monimuotoisuuteen". Lopputulokseen on saatu mukaan vielä useampia viherkäytäviä merkinnällä "kehitettävä ekologinen yhteystarve", jossa indikaattorilajina on hömötiainen. Toivottavasti nämä merkinnät huomioidaan kaavan toteutuksessa.

Kaavaa valmistelleet virkamiehet ovat lupailleet yleisötilaisuudessa, että tonteiksi kaavoitetuilla alueilla voidaan huomioida niille rajautuneita luontoarvoja ja jättää viherkäytäviä. Yksi vaihtoehto on muuttaa kaavamerkintää teollisuusalueiden kohdalla. Parhaiten tämä onnistuisi antamalla alueelle

ympäristöarvoista muistuttava kaavamerkintä Alakyläntien, Pyryväissuon ja Vitsasuon välissä olevien alueiden T ja T/kem-merkinnän sijaan. T/eko, TY tai vastaavan tyyppinen merkintä, johon seliteosaan kirjaus, että alueella kiinnitetään erityistä huomiota ekologisten yhteyksien vaalimiseen rakennettavien alueiden välittömässä ympäristössä ja puustoa poistetaan vain rakentamisen kannalta välttämätön määrä.

Hömötiaisen vanhimpien reviirien suojeleminen rakentamiselta olisi mahdollista rajaamalla kaavaluonnoksen yhden teollisuusalueen nurkasta luonnolle pieni palanen. Nimittäin, kiinteistöllä 564-403-5-46 Alakyläntien puoleisella reunalla sijaitsee noin 3,5 ha metsikkö, jossa on pesinyt Suomen vanhimaksi elänyt hömötiaskoiras lukemattomia kertoja, ikää linnulle kertyi reilut 11 vuotta (Orell ym. 2026: Hömötiainen muuttuvassa metsäympäristössä – populaatiotutkimusta Oulussa. – Luonnon tutkija, painossa). Kyseisen lähes luonnontilaisen metsikön säilyttäminen olisi jo tästä historiallisesta syystä arvokasta. Lisäksi alue on tiiviisti yhteydessä pohjoispuolella levittäytyvään hömötiaiselle erityisen hyvin sopivaan maastoon. Ehdotamme alla olevaan karttaan vinoviivoituksella merkitylle alueelle SL-merkintää.

Vaikka kaava sen mahdollistaisi saatuaan lainvoiman, metsiä ei tulisi hakata tulevien teollisuusalueiden paikalta, ennen kuin on tehty sitovat sopimukset datakeskusten, vetyputkien ym rakentamisesta. Metsiä

ei pidä missään tapauksessa kaataa ennakkoon, kuten Kiimingin kunta aikoinaan teki Välikylässä Ideaparkin tuloa odotellessa. Edelleen, metsän hakkuun kanssa voi odottaa niin kauan, kuin selviää rakentamisen laajuus, jotta teollisuusalueiden reunoille jäisi mahdollisimman paljon puustoa.

Koska Kalimeenojan pohjoispuolella tulee kaatumaan runsaasti metsää, täytyy tämä luonnonympäristön katoaminen kompensoida jotenkin. Siihen ei riitä, että suojataan kaavamerkinnöillä alueita Kalimeenojan varrelta, sillä osittain nämä alueet ovat jo valmiiksi metsälain tai muiden hakkuurajoitteiden suojaamia. Se, että alueita suojellaan kaavoitusmerkinnöillä - jotka tarvittaessa voi tieteen muuttaa - ei ole varsinaista kompensatiota. Kaavaselostuksen sivulla 65 on hyviä ehdotuksia, miten hömötiainen pitäisi huomioida maankäytössä ja metsänhoidossa. Yksi niistä on: "Mikäli verkostoa joudutaan maankäyttöä kehitettäessä tuhoamaan, voi verkoston heikentyneiden osien vahvistamista hyödyntää kompensointiin". Pyyryväisen kaava-alueen ulkopuolelle jäävillä ja lähellä sijaitsevilla kaupungin mailla se voisi olla mahdollista, mikäli siellä on tiiatutkijoilla mahdollisuus osoittaa sopivia kompensatiokohteita.

Ekologisen kompensaation ja sen toteuttamisen vaativien luonnonarvohehtaarien laskemiseen on Oulussa jo asiantuntemusta. Pysyvän suojelun toteuttaminen luontotyypeiltään vastaavia metsäalueita suojelemalla antaisi Oululle mahdollisuuden profiloitua edelläkävijäkuntana ekologisen kompensaation toteuttamisessa. Vielä tehokkaammin kompensaatio toteutuisi, jos kaupunki ennallistaisi Pyyryväisen alueella menetettävän metsä- ja suoluonnon verran ojittamiaan metsätalousmielessä heikkokasvuisia soita. Siihen Oulussa löytyy paljon osaamista monilla eri tahojen toimijoilla. Kompensaatio olisi hyvä toteuttaa mahdollisimman lähellä Pyyryväisen kaava-aluetta, jotta se voisi edes jonkin verran hyödyttää siellä elinympäristönsä menettäviä eliölajeja, joista hömö- ja töyhtötiainen lienevät uhanalaisimpia. Mutta mikäli tämä ei maanomistusolojen vuoksi onnistu, sopivia kohteita löytyy muualtakin.

Lopuksi toteamme, että Pyyryväisessä teollisuuden ja siihen liittyvän infran rakentamisen seurauksia olisi hyvä tutkia teollisuustonttien, liikenne- ja putkiväylien ympäristössä muutama vuosi rakentamisen jälkeen. Yksi kiinnostava selvitettävä asia on, riittävätkö luo-2-merkinnöillä erotetut alueet säilyttämään luonnon ja lajiston erityispiirteet kyseisillä alueilla. Samanlaista seurantatutkimusta on syytä tehdä ennallistettavan alueen eliöstön muuttumisesta ja aloittaa se jo ennen ennallistamista. Oulun yliopiston tutkijoiden kanssa on hyvä laatia tutkimussuunnitelma em. seurantoja koskien.

Seija Rannikko

PPLY:n puheenjohtaja

Petri Haapala

PPLY:n suojelutoimikunta